

Dagsprogram

14 dage – 5 nætter i Kairo, 1 nat i Alexandria, 3 nætter i Aswan, 1 nat i Abu Simbel og 3 nætter i Luxor.

Dag 1 – Ankomst

Vi flyver fra København til Kairo med ankomst ca. kl. 20.10. En repræsentant fra Younes Rejser møder os i lufthavnen og udleverer visum. Han hjælper os med bagage og assisterer os videre til hotellet, hvor vi er fremme omkring kl. 22. Vi skal bo i kvarteret Zamalek i det centrale Kairo. Kvarteret ligger på en ø i Nilen og er hjemsted for Egyptens kulturelle elite.

Dag 2 – Revolutionens Kairo

Efter morgenmaden fortæller Rasmus om revolutionens dage i 2011. Vi kører rundt i det centrale Kairo og besøger Tahrir-pladsen og andre steder, hvor afgørende begivenheder fandt sted. Vi ser også, hvordan den nye farao har givet downtown et facelift, der ser flot ud, men er en del af hans forsøg på at slette alle tegn på, at der fandt et oprør sted.

Herefter kører vi på Det Dansk-Egyptiske Dialoginitiativ (DEDI), der arbejder med at skabe kulturel og samfundsmæssig udveksling mellem Danmark og Egypten. Her møder vi først en filmmand og politiker, der efter revolutionen var med til at grundlægge Det Egyptiske Socialdemokratiske Parti og havde store forhåbninger om at han kunne være med til at forandre Egypten. Vi skal høre hans udlægning af, hvorfor de sekulære partier havde så svært ved at konkurrere med Det Muslimske Broderskab ved Egyptens første frie valg, og hvordan revolutionen blev kørt af sporet og endte i et militærkup.

Derefter møder vi den dygtige karikaturtegner Doaa el-Adl, som arbejder på et af Egyptens største dagblade. Gennem hendes karikaturer kan vi følge udviklingen i årene efter revolutionen, hvor medierne efter at have haft næsten komplet frihed måtte gå en vanskelig balancegang. Grænserne for hvad man måtte sige, skrive eller tegne blev hele tiden trukket op på ny.

Endelig møder vi dialoginstituttets leder, Pernille Bramming, som tidligere var korrespondent i Egypten for Politiken og Weekendavisen. DEDI er et af de få udenlandske institutter i Egypten, som under militærstyret har kunnet fortsætte med at lave kulturelle og politiske projekter med egyptiske unge. Også DEDI har dog måtte tilpasse sig den nye orden i landet og skruer på ambitionerne.

Dag 3 – Den levende revolution

Selv om Egypten har fået en ny farao, lever revolutionen stadig videre. Egypten og egypterne er på forskellige måder blevet forandret af oprøret og kampen for reformer og nytænkning fortsætter på mange niveauer i samfundet. Vi besøger to steder for at få et konkret indtryk af, hvad det vil sige.

Først kører vi til en fabrik i udkanten af byen. Den bliver drevet af en ung ingeniør, som var en del af revolutionen og drømte om at blive politiker i et demokratisk Egypten. Det viste sig umuligt, så nu udlever han i stedet sine visioner for retfærdighed og demokrati som direktør i familiens virksomhed. Vi skal tale med direktøren om, hvordan ungdommen selv i et diktatur kan være med til at skubbe landet i en bedre retning.

Fra fabrikken kører vi ud af byen til et lille idealistisk minisamfund, Sekem. Det har rødder tilbage til 80'erne, hvor en egyptisk pioner vendte hjem fra Europa og begyndte at opdyrke et stykke øde ørken. Sekem viser vejen frem, når det kommer til bæredygtig udvikling, og har mærket hvordan interessen er vokset markant efter revolutionen.

I kontrast til Sekems visioner står den nye, administrative hovedstad, som præsident Sisi er ved at bygge. Det ligger ligeledes på øde ørkenjord øst for Kairo, men er snarere et

minisamfund for landets magtelite, hvor det kan isolere sig fra den øvrige befolkning og fra Kairos kaos. Ligesom sine forgængere bruger Sisi store byggeprojekter til at vise handlekraft. Vi kører gennem den nye bydel og ser på nogle af præsidentens monumenter.

Dag 4 – Religionernes Kairo

Mange civilisationer og trosretninger har haft deres eget Kairo. Faraonerne havde deres hovedsæde i Memphis på den vestlige side af Nilen, mens kristne og jøder slog sig ned på den østlige side i Fustat. Her blev Afrikas første moske også opført, men da islam blev den dominerende religion byggede kalifferne sig et nyt, islamisk Kairo ved foden af Moqattam-klipperne. Det forblev centrum i knap 1000 år, indtil osmannerne mistede kontrollen med Egypten og den ambitiøse regent Mohamed Ali i 1800-tallet grundlagde endnu et nyt Kairo ved Nilens bred.

Vi følger denne udvikling på det nyopførte Museum for Egyptens Civilisation, som ligger i ved Fustat. Museet samler genstande fra landets forskellige storhedstider, såvel fra den faraoniske som fra den græsk-romerske, koptiske og islamiske tid. Det er også her, at de royale mumier har fået hvile, efter at de blev flyttet hertil under stor pomp og pragt i en parade i 2021.

Derefter tager vi til 'skralde-folkets'-kvarter, der ligger i skyggen af Moqattam-klippen. Her lever hovedsageligt kristne, som har lavet en forretning ud af at indsamle og genbruge affald fra hele Kairo, og de er mindst ligeså dygtigere til det, som de er på en dansk genbrugscentral. Vi får en introduktion til deres arbejdsmetoder, og ser hvordan de tryller skraldet om til kunsthåndværk. Kvarterets indbyggere lever midt i skraldet, som bliver sorteret i stueetagen, men ligeså beskidte gaderne er, ligeså pinligt rene er lejlighederne ovenpå. Vi besøger en familie og spiser frokost hos dem.

I kvarteret ligger Sankt Simons kirke, der er hugget ind i Moqattam-klippen, hvor også mange af stenene til pyramiderne kommer fra. Kirken er angiveligt Mellemostens største kirke. Vi besøger kirken og taler med en lokal om den egyptiske stats komplekse forhold til landets mindretal, og om hvordan kristne mødes af både mistro, foragt og venlighed i deres dagligdag.

Sidst på dagen kører vi til det islamiske Kairo, hvor vi besøger den moske, som er tilknyttet den islamiske verdens vigtigste teologiske universitet, al-Azhar. Herefter er der mulighed for at blive i denne bydel, hvor man kan gå i basaren og kan overvære et overdådigt Tannoura-show med hvirvlende Sufi-dansere. Eller også kan man tage til downtown og opleve traditionel Zar-musik og dans, som oprindeligt blev opført som del af et ritual, der skulle uddrive onde ånder. Truppen anføres af den karismatiske og evigt flirtende sangerinde Umm Sameh.

Dag 5 – Pyramidernes udvikling

Pyramiderne i Giza er det eneste af verdens syv vidundere, som stadig står stort set intakt. Men det tog lang tid og flere forsøg for oldtidens egyptere at perfektionere kunsten at bygge pyramider. Vi bruger dagen på at følge pyramidernes udvikling i den første egyptiske stortid, Det Gamle Rige.

Vi starter dagen i Sakkara, hvor vi skal se den ældste pyramide – Trinpyramiden – og høre mere om overgangen fra de tidlige faraoniske *mastaba*-grave til opførelsen af de første pyramider. Det var den store ingeniør Imhotep, som tegnede den første pyramide, og vi besøger et lille museum, der fortæller hans historie. Fra Sakkara kan vi i horisonten se pyramiderne fra den næste fase af pyramidernes udvikling, hvor de blev højere og fik en mere stejl hældning. Det gik galt i første forsøg, hvorfor den ene pyramide har fået en mærkværdig silhuet.

I Sakkara er mange udgravninger stadig i gang, og der gøres jævnligt nye spændende fund. Det meste er endnu ikke åben for offentligheden, men vi kan høre, hvad egyptologerne har lært af de nye udgravninger.

På vejen tilbage til Giza besøger vi et kunstcenter, der blev opført af den visionære arkitekt og kunstner Ramses Wissa Wassef. Han var den første til at opføre moderne bygninger med brug af traditionelle egyptiske byggemetoder og arkitektur. Kunstcenteret giver et godt

indtryk af, hvordan det kan se ud, og fortæller samtidig en spændende historie om læring og kreativitet. På centret er det nemlig jævne landsbyboere som laver kunstværkerne.

I Giza skal vi se, hvordan det endelig lykkedes oldtidens bygmestre at forfine pyramidens form til ære for Kheops. Her er det også muligt at komme ind i pyramiderne, hvis man vil betale for en særbillet, ikke lider af klaustrofobi og er i stand til at gå krumrygget gennem en korridor. Vi skal selvfølgelig også se nærmere på et andet berømt monument fra den tid, nemlig Sfinksen.

Dag 6 – Alexandria

Om morgenen kører vi mod nord til Middelhavskysten. Vi tilbringer dagen i Alexandria, som bærer navn efter sin grundlægger, den makedonske krigsherre Alexander Den Store, og som helt frem til moderne tid har været en kosmopolitisk smeltedigel. Vi tager til ruinerne af Serapeum, et græsk tempel med en enorm romersk sejrssøjle, og vi besøger katakomberne, som er byens underjordiske nekropol, hvor vi tydeligt kan se mødet mellem faraonisk, græsk og romersk kultur.

Alexandria er især kendt for dets bibliotek, som i oldtiden var et af de største og vigtigste. Efter frokost får vi en rundtur på Alexandrias moderne bibliotek, som forsøger at holde kulturarven fra oldtiden i live. Herfra kører vi ud til citadellet, der ligger på en tange ikke langt fra, hvor Alexandrias legendariske fyrtårn engang menes at have stået. Vi hører historien om tårnet og om de mange fund fra oldtiden, der er gjort på bundet af havet ud for Alexandria.

Vi overnatter på Hotel Le Metropole i Alexandria. Vi kan køre med sporvogn til hotellet, og på denne linje er nogle af sporvognene dem, som tidligere kørte rundt i Københavns gader.

Dag 7 – Det nye museum

Vi kører fra Alexandria tilbage til Kairo for at besøge det nye museum for den egyptiske oldtid, der forventes at blive indviet i november 2022. Dette enorme byggeri er blandt verdens største museer og vil fremvise 100.000 genstande, som tidligere har været udstillet på det gamle museum på Tahrir-pladsen eller ligget hengemt på lagre. Det gamle museum var på ingen måde lille, men mængden af fund fra det faraoniske Egypten er så stor, at selv om meget aldrig blev udstillet, var museet alligevel overfyldt.

Det nye museum vil give mere plads og luft, men vil også være overvældende stort. Derfor tager vi besøget i to bidder med en frokostpause i mellem. Blandt meget andet skal vi på museet se Tut Ank Amons gravskat og Narmer paletten, som er det faraoniske Egyptens 'dåbsattest'.

Fra museet kører vi til lufthaven for at flyve til Aswan.

Dag 8 – Nubierne

Aswan ligger 700 km syd for Kairo og udgjorde i oldtiden landets sydlige grænse til Nubien. Her skal vi bo på et gæstehus i en landsby på Nilens vestbred, hvor der hovedsageligt bor nubiere. De blev forflyttet hertil, da Aswan-dæmningen blev bygget og nubiernes landsbyer oversvømmet af Nasser-søen.

Vi går en tur i byen og i dens marker. Undervejs kommer vi forbi en høj, hvor tyske arkæologer er igang med at restaurere nogle faraoniske grave. Det var dog ikke tyskerne der opdagede gravene. Det var derimod landsbyens indbyggere, som efter revolutionen blev hyret af antikvitetsmuglere til at grave i højen. Vi hører historien om, hvordan det gik til, og hvad de fandt.

Lige uden for landsbyen ligger en klippe med flere grave, som har været kendt længe. Her blev området guvernør lagt til hvile for over 4000 år siden. Vi ser på gravene, som har en spændende udsmykning på væggene, og fra klippetoppen får vi et fantastisk view over Nilen.

Herefter sejler vi med en båd til øen Elefantine, hvorfra egypterne i oldtiden førte militære kampagner ind i Nubien. Vi skal her møde en ældre nubisk mand, som i sit hjem har lavet et lille museum for nubisk historie, kultur og traditioner. Over en kop te fortæller han os blandt andet om, hvordan nubierne anvender samtlige dele af dadelpalmen i deres hjem, og hvorfor de maler deres huse i skarpe farver.

Fra Elefantine sejler vi videre ned af de smukke men farefulde 'katarakter', hvor granitklipper skyder op af vandet og floden hvirvler og bruser. Det er et af Egyptens smukkeste naturlandskaber og tiltrækker et stort antal fugle. Undervejs stopper vi og drikker nubisk kaffe, som bliver ristet på kul og tilsat ingefær, muskatnød og kardemomme.

Dag 9 – Abu Simbel og højdæmningen

Tidligt om morgenen kører vi 280 km sydpå for at se Ramses II's imponerende klippetempler ved Abu Simbel. Det var de største templer, som de egyptiske faraoner i Nye Rige anlagde som led i deres propaganda for at vise deres kontrol over det guldrige Nubien. I det store tempel ser vi blandt andet relieffer af Ramses II's kamp mod den hittittiske hær i det legendariske slag ved byen Kadesh. Næsten ligeså imponerende som selve byggeriet var det moderne arbejde med at skære de to templer ud af klippen og løfte dem længere ind i landet, så de ikke blev oversvømmet af Nasser-søen.

Også nutidens egyptiske herskere elsker storstilede projekter. Vi passerer forbi Hosni Mubaraks fejlslåede prestigeprojekt, som skulle have forvandlet ørkenen til et frodigt paradis, og vi stopper ved Gamal Abdel Nassers enorme højdæmning. Vi skal høre om, hvordan den gav Egypten kontrol med Nilen, men også om, hvorfor egypterne nu vil miste den kontrol igen. Det skyldes, at der længere oppe af Nilen i Etiopien er ved at blive konstrueret en endnu større dæmning, som har udløst en stor diplomatisk krise.

Efter vi har besøgt templet kører vi til det gæstehus, hvor vi skal overnatte. Her er det muligt at dase i eftermiddagssolen eller tage på en sejltur på Nasser-søen, hvor det vrimler med krokodiller. De er dog meget sky og ikke nemme at få at se. Om aftenen kan vi tage til lys og lyd show i templet, som er det flotteste af sin slags i Egypten. Det giver et godt indtryk af, hvordan templet har set ud oprindeligt, og hvordan det lykkedes de moderne ingeniører at flytte det.

Dag 10 - Philae og skulpturparken

Vi kører tilbage mod Aswan for at besøge Philae-templet, som knejser på øen Agilkia. Templet blev flyttet hertil under konstruktionen af højdæmningen, da det ellers ville være forsvundet i den sø, som blev skabt mellem den gamle britiske dæmning og den nye højdæmning. Det græsk-romerske tempel er viet til gudinden Isis, hvis gemal, dødeguden Osiris, lå begravet på en ø ved siden af.

Tilbage på fastlandet tager vi op på en bakketop for at besøge en skulpturpark, hvor kunstnere fra hele verden udstiller stenskulpturer i den fri natur. Hvert år holdes et symposium og nye værker bliver tilføjet til parken, hvorfra der er en flot udsigt over Aswan.

Herefter skal vi besøge det Nubiske Museum, der blev opført for at bevare de nubiske oldtidsfund og minde os om, hvad der fandtes før dæmningsbyggeriet. Museet står i skyggen af det store museum i Kairo, men har en meget flot og mere selektiv samling af faraoniske fund, som er smukt præsenteret.

Vi tager til Aswan by, hvor vi kan gå en tur på byens marked og drikke kaffe eller te på en af byens mange caféer.

Dag 11 – Kamelmarked og krokodille mumier

Vi forlader Aswan og kører mod Luxor. Første stop på vejen er ved kamelmarkedet i Daraw, hvor et stort antal dyr kommer til med karavaner fra Sudan. Vi møder en kamelhandler i hans stald for at høre om, hvordan egypterne bruger dyrene, og hvad der udmærker en god kamel.

Vi fortsætter herfra til Kom Ombo-templet. Dette tempel blev opført i græsk-romersk tid og fungerede som kultsted for to gudetriader. Således finder vi i templets nordlige del helligdommen for falkeguden Haroeris og hans hustru og barn, mens den sydlige del af templet er viet til krokodilleguden Sobek med hustru og barn. Ved templet er også et lille museum med en samling af krokodille mumier.

Vi kører videre til Edfu, hvor finder det tempel, som står mest fuldstændigt tilbage i dag. Edfu-templet blev gennem århundreder sandet helt til og de lokale indbyggere byggede deres huse oven på sandbanken, ganske uvidende hvad der lå under dem. Templet er dedikeret til Horus, og dets vægge fortæller blandt andet dramatiske historier om den evindelige rivalisering mellem Horus og Seth, guden for kaos og vold.

Vi ankommer til Luxor, hvor vi skal bo på Iberotel ved Nilens bred.

Dag 12 – Konger, dronninger og arbejdere

Luxor var Egyptens religiøse hovedstad i Det Nye Rige og er blevet beskrevet som verdens største udendørs museum med seværdigheder på begge bredder af floden.

Vi begynder på vestbredden i Kongernes Dal, der blev anvendt som gravplads for faraoerne i mere end 400 år. Kongegravene er hugget ind i klipperne i en længde af op til 120 meter. De har de smukkeste og mest farverige relieffer, som fortæller om faraoernes rejse gennem dødsriget. For at beskytte de 63 grave er det kun et fåtal som er åbne for offentligheden på samme tid. Med ekstra billetter er det muligt at besøge Tutankhamons lille grav med hans kiste og mumie og Seti I's lange og spektakulært udsmykkede grav.

Herefter skal vi besøge den navnkundige dronning Hatshepsuts dødetempel. Hatshepsut formåede at udråbe sig selv til konge af Øvre- og Nedre Egypten, og under hende blomstrede landet på mange fronter. Templet er viet til rigsguden Amon med et gravkapel til dronningen selv. I vægreliefferne ses vigtige episoder fra hendes regeringstid bl.a. blandt andet en ekspedition til røgelseslandet Punt mod syd og en beretning om hendes egen guddommelige fødsel som datter af selveste Amon.

Efter frokost besøger vi ruinerne af arbejderlandsbyen Deir el-Medina, der gemmer en udtømmelig kilde til forståelsen af dagligdagen for middelklassen i oldtidens Egypten. Gennem 400 år fungerede stedet som landsby for de håndværkere, der udhuggede og udsmykkede de store klippegrave. Vi skal blandt andet høre om den første strejke vi har kendskab til i verdenshistorien og om intriger, utroskab, familieskandaler og korrupsion i embedsstanden.

Ikke langt fra Deir el-Medina ligger Dronningernes Dal. Her er det mod ekstra betaling muligt at besøge Nefertaris spektakulære grav. På vejen tilbage til hotellet kommer vi forbi Memnon-kolosserne, som er to imponerende 20 m. høje statuer af kong Amenhotep III.

Dag 13 – Karnak og Luxor templet

Vi tager vi til det enorme Karnak-tempel, som blev grundlagt i Mellemsø Rige, men udvidet af næsten alle faraoer fra Det Nye Rige til romerne, hvilket gør det til det største, mest komplekse og mest forskelligartede i hele Egypten. Templet udmærker sig blandt andet ved sine processionsveje, som er flankeret med rækker af væddersfinkser, og sin enorme søjlehal.

Vi kører til Luxor by og hvor der er mulighed for at gå på markedet. Sidst på eftermiddagen besøger vi Luxor Templet, som har været et helligt sted siden Det Nye Rige, først som faraonisk tempel, derefter som kapel for romersk kejserkult, og senere som koptisk kirke og som muslimsk moske.

I oldtiden fandtes der en tre kilometer lang alle af sfinkser mellem Karnak og Luxor templet til den årlige procession med guden Amon i hans hellige båd. Efter mange års arbejde er alleen blevet genetableret i sin fulde længde og blev åbnet for publikum i november 2021. Vi går et stykke ned af alleen, inden mørket falder på og hele Luxor templet bliver smukt oplyst.

Dag 14 – Hjemrejse

Efter check ud kører vi til lufthavnen i Luxor, hvorfra vi flyver til Kairo og herfra videre til København.

Bemærkninger

Forhåbentlig falder november-rejsen fint sammen med åbningen af det nye museum. Men der er endnu ikke offentliggjort en officiel dato. Bliver indvielsen udskudt tager vi på det gamle museum på Tahrir-pladsen i stedet, men det er selvfølgelig også muligt at ændre ens booking til en rejse i 2023.

Der vil formentlig forekomme små ændringer i programmet inden afrejse. Templer og pyramider rokker sig ikke ud af stedet, men det gør de mennesker vi skal møde undervejs. Rejser, arbejde og personlige forhold kan gøre, at nogle af vores møder bliver aflyst. De vil i så fald blive erstattet af andre møder.

Vi håber, at vi skal besøge en arkæologisk udgravning for at høre og se, hvordan arkæologerne fortsat er i stand til at gøre utrolige fund langs Nilens bredder. Et sådan besøg kan dog ikke planlægges med sikkerhed lang tid i forvejen, og vi kan derfor ikke udstikke nogen garanti.

Undervejs på rejsen er det muligt at vælge dele af programmet fra, hvis man hellere vil slappe af eller har andre interesser. Efter ønske kan vi arrangere besøg for enkelte deltagere til andre seværdigheder.